

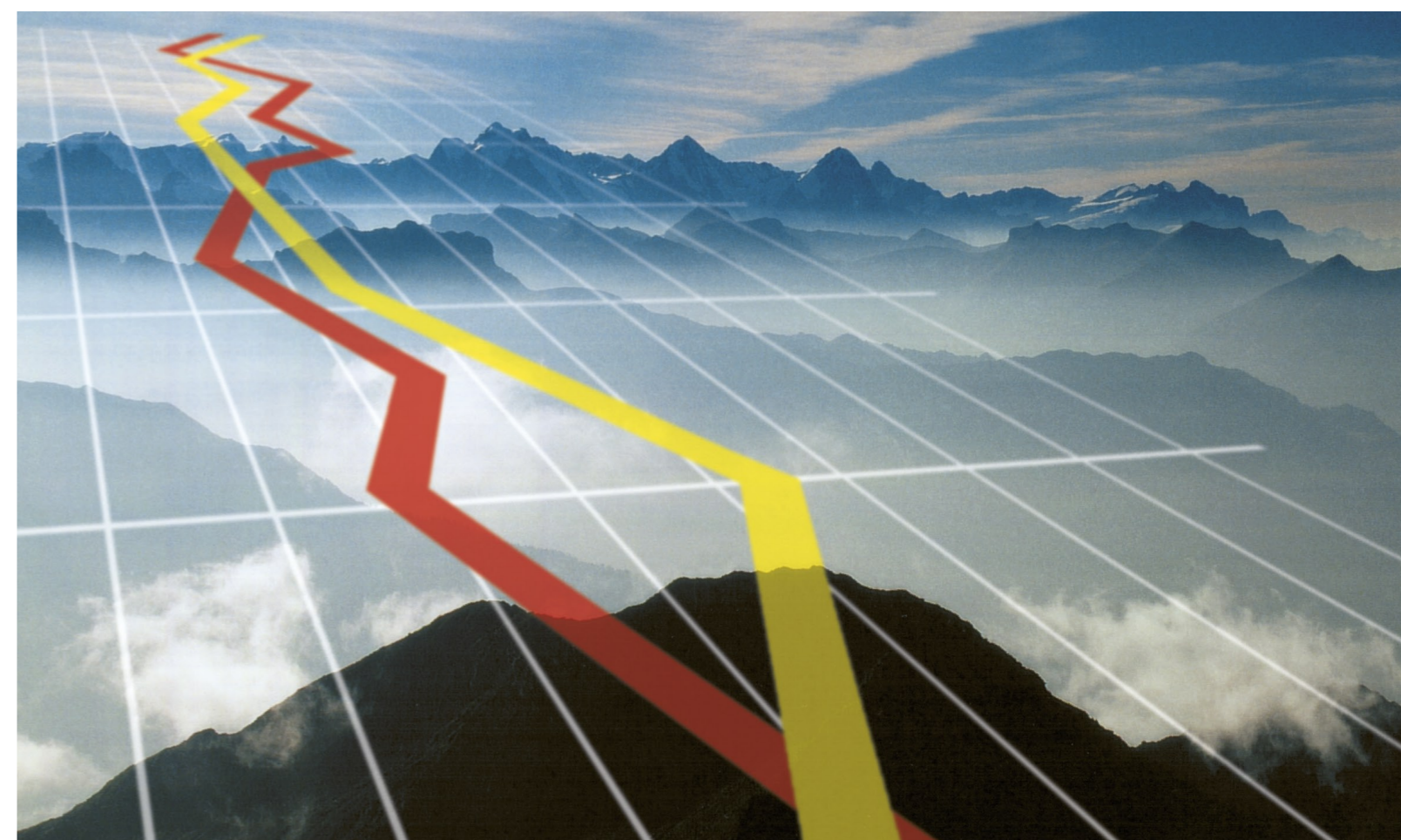
Alpska borza za tranzitni promet

V deklaraciji iz Züricha z dne 30. novembra 2001 so prometni ministri alpskih držav uspešno potrdili mejo za število tovornjakov s pomočjo enosmernega prometa, omejitev hitrosti in minimalne razdalje med vozili. Strinjali so se, da se brez jasne omejitve števila prevozov čezalpske cestne poti lahko nekega dne popolnoma sesujejo.

Alpska konvencija, ki je bila ratificirana s strani EU leta 1996, podpira tržne pristope za nadzor prometa vse dokler niso diskriminacijski. Leta 2001 je raziskava Evropske agencije za okolje (EEA) prepoznala posebno občutljivost Alp in zahtevala obsežnejše ukrepe za njihovo varovanje in za nadzor prometnih zahtev. Leta 2006 je Evropska komisija v Srednjeročnem pregledu Bele knjige o prometu EU napisala: «Prispevki se lahko prilagodijo tako, da upoštevajo tudi okoljske vplive ali verjetnosti zastojev posebno v okoljsko občutljivih in urbanih območjih. Na teh območjih se lahko uporabi tudi druge oblike preusmeritve prometa, kot na primer tržne menjave tranzitnih pravic.»

Svobodna izbira prevoznih oblik, prepoved kvot in nediskriminacija so pomembna izhodišča evropske prometne politike. To upošteva Alpska borza za tranzitni promet. Ciljev prometne politike ne prepušča tržnim silam, pač pa te skrbijo samo za uravnavanje cen cestnega prometa. Dejansko taka omejitev števila vozil že obstaja iz varnostnih razlogov. Vendar raje kot prepuščanje nepredvidljivim prometnim zamaškom, lahko inteligentni sistem tranzitnih pravic, ki je na trgu, neposredno nadzira število tovornjakov na nediskriminatorsen način. Istočasno je dosežen tudi okoljski cilj z najmanjšimi možnimi stroški. To sta potrdili dve švicarski študiji iz let 2004 in 2007, ki trdita, da je Alpska borza za tranzitni promet tehnološko in operativno izvedljiva in uporabna.

Več informacij: www.alpine-crossing-exchange.org

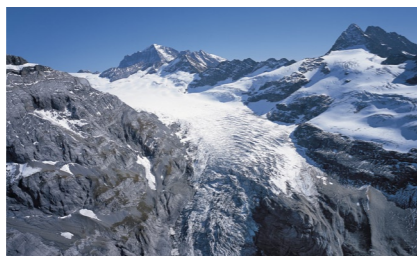
«Alpska borza za tranzitni promet je praktična rešitev, narejena po meri gospodarskega pritiska v prometnem sektorju. Pospesuje prenos tovornega prometa iz cest na železnice, s čimer se bori proti onesnaževanju zraka v občutljivih gorskih območjih.»

Avtorstvo:

Alpine Initiative, Herrengasse 2, Postfach 28, CH-6460 Altdorf 1
Phone +41 (0)41 870 97 81, Fax +41 (0)41 870 97 88, info@alpeninitiative.ch, www.alpine-initiative.ch

Fotografije: Kurt Baumann (Hüfigjetscher Tödi, Göscheneralp), Sammlung Gesellschaft für ökologische Forschung, Munich (avtocestni prelaz Brenner), SBB (tovorni vlaki)

Alpe so dragocen življenjski prostor in zelo občutljiv ekološki habitat. Preveliko število tovornjakov ogroža varnost in zdravje prebivalcev, kot tudi ekološko ravnotežje v prostoru. Alpe morajo biti zato bolje zaščitene pred škodljivimi posledicami tovornega prometa. Obstaja rešitev, ki temelji na tržnem načelu: Alpska borza za tranzitni promet (ACE).

Alpska borza za tranzitni promet: Določitev zgornje meje, porazdelitev, trgovanje. Alpska borza za tranzitni promet želi omejiti čezalpske vožnje tovornjakov z izdajanjem tranzitnih pravic. Z njimi se lahko trguje na trgu in tako kot pri drugih omejenih dobrinah tudi tu ceno določa povpraševanje.

Kako deluje Alpska borza za tranzitni promet?

1. Določitev zgornje meje. Število čezalpskih voženj tovornih vozil se s političnim dogovorom omeji na določeno, okoljsko še sprejemljivo število. Mejna vrednost se lahko postopoma znižuje do ciljne ravni. Vsi tovornjaki s skupno težo več kot 3,5 tone potrebujejo tranzitno pravico za prečkanje Alp.

2. Porazdelitev. Alpske tranzitne pravice se dodelijo kot brezplačni bonus tovornim prevoznikom, ki bodo prosto-voljno uporabili železnico (1 tranzitna enota za cesto za vsakih X enot z železnico) ali pa se prodajo ponudnikom, ki bodo ponudili največ.

3. Trgovanje. Alpske tranzitne pravice lahko koristijo njihovi lastniki ali pa jih prosto prodajajo na trgu. Trgovanje je podprto z informacijskim sistemom.

Politika določi omejitve, ostalo se ravna po tržnih zakonitostih. Politični strokovnjaki določijo število dovoljenih čezalpskih prečkanj tovornjakov, pri čemer ne upoštevajo le političnih smernic (premeščanje s cest na železnico), ampak tudi okoljska, zdravstvena in varstvena merila nosilnosti prostora. Za ostalo poskrbi trg. Cene so določene glede na povpraševanje.

Prednosti za industrijo. Alpska borza za tranzitni promet je koristna za industrijo. Vlačilci – prevozniki lahko dolgoročno načrtujejo vkrcanje ali nakladanje na ladjo. Omejitev števila tovornjakov zmanjša pritisk na ceste, zmanjšajo pa se tudi s tem povezani zastoji na cestah. Ob vzpostavitvi borze naj bi praviloma ne bilo voženj, za katere prevozniki nimajo dovoljenj. Cestni upravljavci prihranijo stroške gradnje in vzdrževanja velikih počivališč in parkirišč za tovornjake. Sistem ustvari jasno osnovo odločanja za izbiranje med različnimi načini prevoza. Prevozniška podjetja se bodo poskušala izogniti praznim in nepotrebnim vožnjam. Posledica Alpske borze za tranzitni promet bo cena za tranzitne pravice, ki bo vključila celotne stroške tovornega cestnega prometa. Tako bo konkurenčno prednost pridobil železniški promet. To bo uravnovesilo sedanjo cenovno prednost, ki jo ima cestni promet. Istočasno se bodo zmanjšali stroški nesmiselnih čakalnih časov v prometnih zamaških, prav tako tudi nezanesljivosti časa, potrebnega za vkrcavanje za cestni tovor.

«Za ekonomista je samoumevno, da tehta med redko dobrino, v tem primeru kakovostjo okolja v prizadetih alpskih dolinah, in »sprejemljivim« število tranzitnih voženj. Stanje mora ustvariti trg za uporabo teh omejenih možnosti, kjer se pravice razpoganja lahko prodaja.»

Prof. Wilfried Puwein, Avstrijski inštitut za ekonomske raziskave (WIFO), Dunaj

Dodelitev pravic

Nakup čezalpskih tranzitnih pravic

Trgovanje ali licitacija čezalpskih tranzitnih pravic

Nakup čezalpskih tranzitnih pravic

Železnice postanejo konkurenčne. Konkurenca med različnimi železniškimi podjetji preprečuje poljubno visoko ceno za uporabo železnice. Ker sta število prevoznih pravic in cena znani, to gospodarstvo močno spodbudi k dolgoročni prerazporeditvi logistike. Ni potrebno, da je železnica še naprej namenjena le viškom cestnega tovornega prometa, ampak se lahko ponaša s svojimi praviimi prednostmi v kombiniranem in oprtnem prometu. Informacijski sistem opozarja na železniške alternative in dovoljuje neposredno prodajanje vozovnic.

Rešitev za celotne Alpe. Alpska borza za tranzitni promet se lahko uporabi za celotno alpsko območje. To je tudi zaželeno, saj odvrta promet od vožnje po obvoznih poteh. Alpska borza za tranzitni promet se lahko zlahka kombinira s švicarsko takso na osnovi kilometrov za težke tovornjake, avstrijskim cestninjenjem in tunelninami francosko – italijanskih alpskih predorov. Za lastno delovanje sistem ne predvideva dodatnih javnih stroškov, finančne koristi sistema pa bodo ostale v industrijskem sektorju.

EU - združljiva rešitev. Tako kot Švica, tudi EU potrebuje promet za delovanje svojih trgov. Hude nesreče v alpskih predorih, skalnati podori in poplave, ki sprožijo mesece trajajoče zapore alpskih prelazov, škodujejo gospodarstvu in so povzročile, da so alpske države spremenile svoj pogled in pokazale svojo soglasnost.

Alpska borza za tranzitni promet sledi zakonitostim tržnega gospodarstva, dopušča svobodno izbiro prevoznega načina in ni diskriminatorna. «Sistem omejitve in trgovanja pri Alpski borzi za tranzitni promet zagotavlja zanesljivost, učinkovitost in izvedljivost.»

Zvezni urad za prostorski razvoj, Končno poročilo Alpske borze za tranzitni promet «Schlussbericht Alpentransitbörse: Untersuchung der Praxistauglichkeit», 2007